

...czarna
...Coco, Fake Flake (od BB), Fake Hash, Fake
...Fly High, Fresh Air, Fresh&Funky, freshmaker-
...Troll, Reggae Love, GRC, Green (NEW FORMULA), Green, Zone 0,7g
...Speedway, GreenWaySpeedway, Gumi Jagoda, Gwiazdki, Happy Caps,
...UH, High Way Crist, Hunter, Ice-Bud, Imitacja mef, Ivory Black, Ivory
...Kokolonko, KONKRET, Kosior, Kalasznikow, Kokofedron, kokolino
...NOVA, Lets Play Crack, Aromatyczna Czarna, Królowa,
...mentol, Los Per... d Editions, Look for Chillout
...FORMULA #2C M...

„dopalacze”

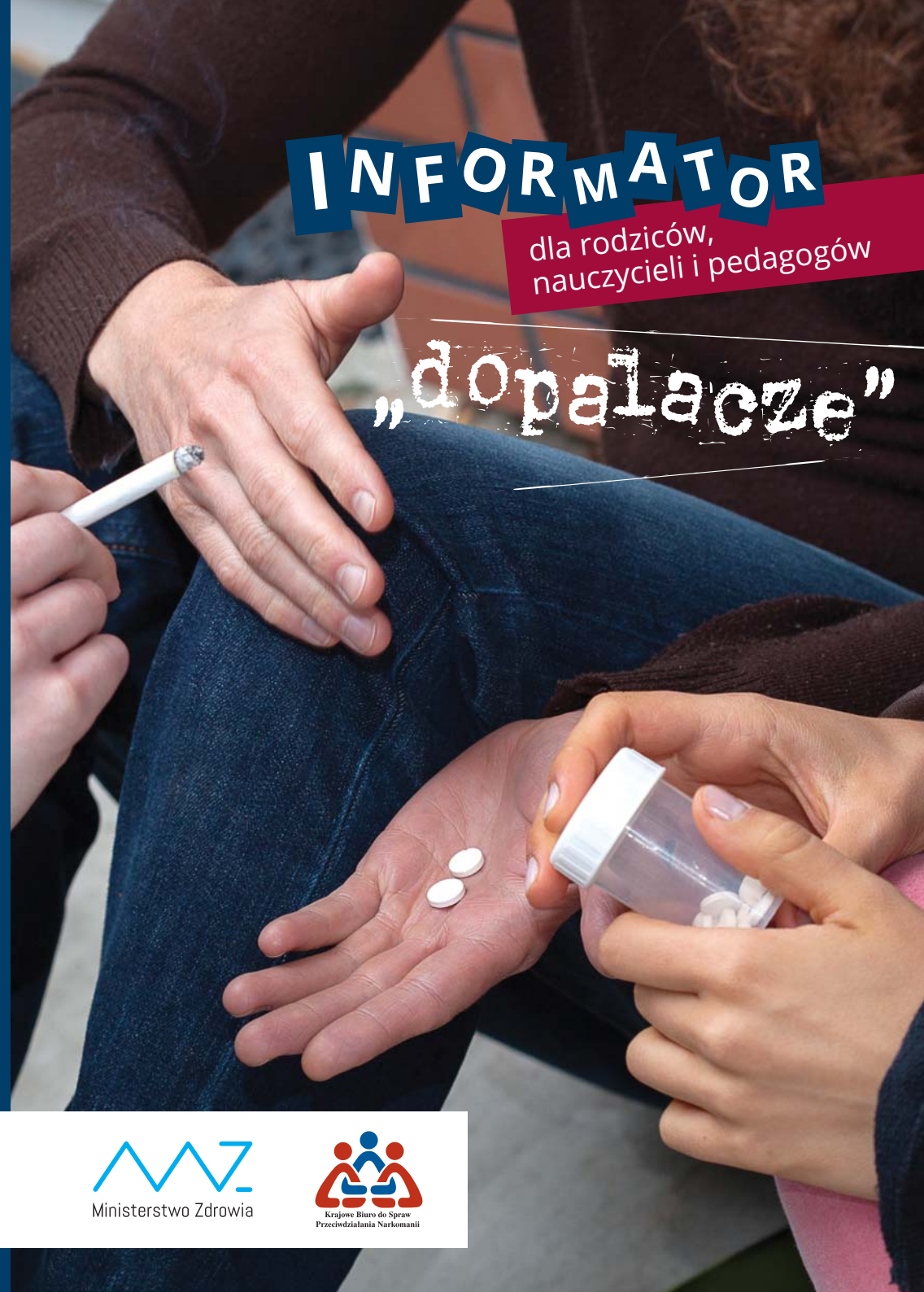
GDZIE SZUKAĆ POMOCY?
Antynarkotykowy telefon zaufania
801 199 990

Antynarkotykowa Poradnia Internetowa
www.narkomania.org.pl

INFORMATOR

dla rodziców,
nauczycieli i pedagogów

„dopalacze”

„dopalacze”

autorzy: Bogusława Bukowska
Michał Kidawa
Anna Radomska
Anna Poleganow

korekta: Janina Węgrzecka-Giluf
projekt graficzny: Studio ANCOM

zdjęcia dopalaczy: Wyższa Szkoła Policji w Szczytnie, fot. T. Muraszko
druk i oprawa: Pozytyw Sp. J.

Warszawa 2014

nr ISBN: 978-83-938071-6-1
wydano ze środków Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii

egzemplarz bezpłatny
wersja elektroniczna dostępna na www.kbpn.gov.pl

Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii
ul. Dereniowa 52/54, 02-776 Warszawa
tel. (22) 855 54 69
www.kbpn.gov.pl

str.

2

Co to są „dopalacze”?

4

Pałapki reklamy – strategie sprzedaży

6

Rodzaje „dopalaczy”

- Substancje naśladujące działanie nielegalnych środków pobudzających
- Substancje naśladujące działanie marihuany (syntetyczne kannabinoidy)
- Substancje naśladujące działanie nielegalnych środków halucynogennych, takich jak LSD czy grzyby halucynogenne

10

Dlaczego „dopalacze” są niebezpieczne?

12

Inne efekty działania nowych substancji psychoaktywnych

- Problemy społeczne
- Łączenie „dopalaczy” z innymi narkotykami
- Prowadzenie pojazdów

14

Rozpowszechnienie

15

Prawo o „dopalaczach”

16

Postępowanie w sytuacji zagrożenia życia

17

Gdzie szukać informacji i pomocy?

Co to są

eGGaE, Amnezja Smoke, Amphibia
let Ochrony, Armageddon, Aromat
c Sun Party PILL, Club 8 Party PILL,
tery, Benzo extreme, Black Afgan,
ic, BUDDHA, cherry cocolino,
rystal, Czarna Mamba, Czastka
nki & Małpki, DIAMOND 2, Doves,
nostRide, EkoGroszek, Exclusive,
oncret, AK47, Fake AMPH, Fake
dash, Fake HASH BB-22 1:15,
Air, Fresh&Funky, freshmak-
JNKY, Funky, Good Morning,
ne, Troll, Reggae Love, GRC,
one 0,7g New, Greenway
ni Jagoda, Gwiazdki, Happy
Crist, Hunter, Ice-Bud,
Pyłki.com, Ivory Wave
dron, kokolino cherry,
Kostka Aromatyczna
ets PlayCrackInside,
Lord koks mentol,
#2C, Magic Tree,
ccoHash, Melange
psza maczanka,
OLD SCHOOL
rooms, SLEEP

„dopalacze”?

„Dopalacze” to potoczna nazwa produktów zawierających w składzie substancje pochodzenia syntetycznego lub naturalnego (roślinnego) działających na układ nerwowy.

Aktualnie na określenie „dopalaczy” stosuje się termin „nowe substancje psychoaktywne”. Na potrzeby niniejszej ulotki zamiennie będzie używany termin „dopalacze” oraz „nowe substancje psychoaktywne”, ponieważ w praktyce terminy te mają podobne znaczenie.

Inne nazwy, które przyjęły się wśród młodzieży to „party pills”, „herbal highs” czy też „research chemicals”.

Problem „dopalaczy” to nowe zjawisko zarówno w Polsce, jak i w większości krajów Unii Europejskiej, Stanach Zjednoczonych, Australii czy Kanadzie. Jak do tej pory żaden kraj nie znalazł rozwiązań prawnych, które całkowicie eliminowałyby dostęp do nowych substancji psychoaktywnych. W 2012 roku na rynku europejskim pojawiły się 73 nowe substancje, zaś w roku 2013 już 81.

Młodzież czerpie informacje o nowych substancjach psychoaktywnych głównie z Internetu. Za jego pośrednictwem dokonuje też często zakupów.

Colorful, Afga
i talizman, Al
Bomb, Aztec
Battery, Benz
BUDDHA, ch
na M
AM
G

PUŁAPKI REKLAMY -

strategie sprzedaży

Choć brzmi to zaskakująco „dopalacze” sprzedawane są często jako np. sole do kąpeli, nawozy do roślin, pochłaniacze wilgoci, talizmany czy kleje. W rzeczywistości, choć widnieje na nich taka etykieta, nie mają one nic wspólnego z tymi artykułami.

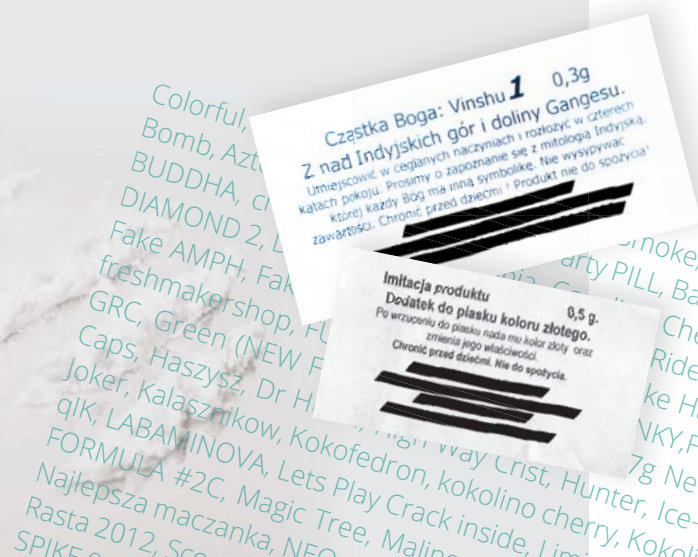
Ponadto często widnieje na nich napis „Produkt nie jest przeznaczony do spożycia”, choć wiadomo, że kupowany jest po to, aby wprowadzać go do organizmu.

W składzie rzekomych „soli do kąpeli”, „nawozów do roślin” czy pochłaniaczy wilgoci znajduje się pewna ilość nowej substancji psychoaktywnej, czyli właśnie „dopalacza” działającego na ośrodkowy układ nerwowy. Po użyciu tzw. „nawozu do roślin” mogą występować objawy podobne lub takie same jak po użyciu narkotyku, czasami nawet bardziej nasilone.

Obecnie, coraz częściej nowe substancje psychoaktywne sprzedawane są w postaci tzw. odczynników chemicznych (research chemicals), głównie za pośrednictwem Internetu.

W tym wypadku sprzedający deklarują, że są to odczynniki chemiczne przeznaczone do wykorzystania tylko i wyłącznie w laboratoriach chemicznych. Odczynniki te sprzedawane są nie pod właściwą nazwą produktu np. „Kokolino” czy „Kosior”, ale pod nazwą konkretnej substancji chemicznej jak np. pentedron czy 3-mmc.

W zależności od rodzaju „dopalacza” może być on połykany, wciągany przez nos, wstrzykiwany lub inhalowany.

Rodzaje

„dopalaczy”

Istnieje wiele różnych rodzajów „dopalaczy”, które możemy podzielić na grupy, w zależności od sposobu działania:

- *substancje naśladujące działanie nielegalnych środków pobudzających (amfetaminy i metamfetaminy, ekstazy),*
- *substancje naśladujące działanie nielegalnej marihuany (syntetyczne kannabinoidy),*
- *substancje naśladujące działanie nielegalnych środków halucynogennych, takich jak LSD czy grzyby halucynogenne.*

SUBSTANCJE NAŚLADUJĄCE DZIAŁANIE NIELEGALNYCH ŚRODKÓW POBUDZAJĄCYCH

„Party pills” lub „designer drugs” to inne określenia produktów często rekomendowanych jako zwiększających energię i poprawiających nastroj. Ich pobudzające działanie podobne jest do efektów zażycia narkotyków z grupy amfetamin (amfetamina, metamfetamina, MDMA) lub kokainy.

W Polsce, podobnie jak w innych krajach, typowymi przedstawicielami tej grupy są syntetyczne katynony takie jak m.in.: mefedron, metafedron, czy pentedron.

Substancje te najczęściej występują w postaci proszku, kryształków lub pigułek. Mogą być wciągane przez nos, połykane lub używane iniekcyjnie. W sprzedaży oferowane są jako sole do kąpeli czy pigułki piorące, nazwane np. „kokolino”, „funky”. Często sprzedawane są w postaci odczynników chemicznych. Użycie syntetycznych katynonów wywołuje **podwyższenie ciśnienia tętniczego krwi, pobudzenie i euforię.** Substancje te są niebezpieczne ze względu na ryzyko powstania m.in. zaburzeń pracy serca oraz zaburzeń neurologicznych. Mogą występować także zaburzenia psychotyczne, którym towarzyszą halucynacje oraz urojenia.

To School, Baka, Battery, Benzo
hujinia, Cocolino Cherry, Crysta
Doves, Dr. Huuh, Cherry, Crysta
AK47, Fake AM, Cherry, Crysta
Fresh Air, Fake AM, Cherry, Crysta
FoodStuff, Fake AM, Cherry, Crysta
Way, G, Fake AM, Cherry, Crysta
id, Imiteg, Fake AM, Cherry, Crysta
ino cherry, Kokolino, Kokolino, Kokolino
lets p, Kokolino, Kokolino, Kokolino
MIULA #2C, Kokolino, Kokolino, Kokolino
andy, Mo, Kokolino, Kokolino, Kokolino

Zone C
Speed
Hasz
taci
Jap
ch

Pik
ta 2012
shrooms, Speeder, Comet
Bull, Speeder, Comet
MISZA, The Comet
er, TRIBAL WARRIOR, Whit
dooooo, Waikiki Ben, Whit
ter Dust, Włodek, Xt

Rodzaje „dopalaczy”

SUBSTANCJE NAŚLADUJĄCE DZIAŁANIE MARIHUANY (SYNTETYCZNE KANNABINOIDY)

Jest to **najczęściej materiał roślinny (zióło)** połączony z syntetycznymi kannabinoidami czyli substancjami o działaniu imitującym działanie tetrahydrokannabinolu (THC), głównego składnika marihuany, odpowiedzialnego za jej działanie psychoaktywne.

Niektóre syntetyczne kannabinoidy mają działanie wielokrotnie silniejsze od naturalnego THC występującego w marihuanie, w związku z czym uznaje się je za szczególnie niebezpieczne.

W tej grupie jest wiele produktów, występujących w postaci proszku lub mieszanek ziołowych o takich nazwach handlowych, jak np. **„Spice”, „Sztynny Misza” czy „Mocarz”**.

Syntetyczne kannabinoidy pali się w „skrętach” lub fajce, podobnie jak marihuanę. Efekty działania pojawiają się po kilku minutach od zażycia.

Osoby, które zażywały mieszanki ziołowe zawierające syntetyczne kannabinoidy doświadczały negatywnych skutków, takich jak: **podwyższenie tętna, „gonitwa” myśli, nerwowość, stany lękowe, zaburzenia psychiczne**.

Rzadziej spotykane niepożądane efekty to senność, „zamazana” mowa, podwyższone ciśnienie krwi, wymioty, drgawki, bóle w klatce piersiowej.

Kupowane w sklepach z „dopalaczami” te same mieszanki mogą mieć za każdym razem inną zawartość kannabinoidów, przez co są bardziej niebezpieczne. Nie można przewidzieć z jaką mocą może działać taka sama dawka i jakie powodować skutki.

SUBSTANCJE NAŚLADUJĄCE DZIAŁANIE NIELEGALNYCH ŚRODKÓW HALUCYNOGENNYCH, TAKICH JAK LSD CZY GRZYBY HALUCYNOGENNE

Najczęściej są to kawałki papieru czy tekturki nasączone substancjami o działaniu halucynogennym, rzadziej płyn.

Na ogół używane są doustnie, rzadziej w iniekcjach.

Zawarte w produktach substancje z grupy tryptamin i fenyloetyloamin działają podobnie jak LSD, meskalina czy grzyby halucynogenne. Wiele substancji halucynogennych charakteryzuje się tym, iż działają na ośrodkowy układ nerwowy już w bardzo niewielkich dawkach i dlatego łatwo je przedawkować.

Używanie substancji z tej grupy może powodować: **silne pobudzenie psychoruchowe, niepokój, bezsenność, wahania nastroju, nudności**. Mogą także występować tzw. „bad tripy” (czyli zła podróż), w szczególności, gdy użyta dawka jest zbyt duża lub, gdy substancje te przyjmowane są w momencie przeżywania wzburzenia emocjonalnego lub niepokoju. W takim przypadku pojawiają się szczególnie przykre doznania psychiczne, takie jak: **przenikliwy lęk a nawet panika**, którym towarzyszą nieprzyjemne a nawet przerażające wizje i halucynacje. Tego typu, silne, negatywne doznania mogą prowadzić do częściowej lub całkowitej utraty kontroli nad własnym zachowaniem, **a nawet prób samobójczych**.

Powszechnie uważa się, że spośród wszystkich substancji psychoaktywnych to substancje halucynogenne mogą mieć najbardziej nieprzewidywalny wpływ na psychikę.

Dlaczego „dopalacze” są niebezpieczne?

W przypadku „dopalaczy” nie można powiedzieć, że istnieje „bezpieczne używanie”.

Zażywanie jakichkolwiek „dopalaczy” wiąże się z ryzykiem zdrowotnym i negatywnymi skutkami ubocznymi.

Efekt zażycia „dopalaczy” zależy od wielu indywidualnych cech osoby używającej, takich jak: wzrost, waga, ogólny stan zdrowia, stan psychiczny, a także czy osoba zażywa daną substancję nałogowo i/lub w tym samym czasie piła alkohol, zażywała narkotyki lub przyjmowała leki. Działanie „dopalaczy” zależy również od wielkości przyjętej dawki oraz rodzaju substancji. Ocena wielkości przyjmowanej dawki jest właściwie niemożliwa. Producenci nie poddają tych produktów żadnej kontroli, dlatego łatwo doprowadzić do ich przedawkowania, nawet ze skutkiem śmiertelnym.

Colorful, Af
ic Bomb, Az
BlueMagic, B

Imitacja produktu
Dodatek do piasku koloru złotego.
Po wrzuceniu do piasku nadlać kółka zioły oraz
zmienić jego właściwości!
Chronić przed dziećmi. Nie do spożycia.

DIABLO 2szt
PRODUKT NIE NADAJE SIĘ DO
SPOŻYCIA PRZEZ LUDZI

Produkt przeznaczony wyłącznie do
celów kolekcjonerskich
Ciężar: 400mg BZP/TFMPP b'end,
Vitamins, amino acids, tabling aids

8000 050010

Ryzyko poważnych konsekwencji zdrowotnych rośnie w przypadku wstrzykiwania „dopalaczy”. Nie tylko łatwiej dochodzi do przedawkowania substancji, ale także wzrasta ryzyko zakażenia chorobami przenoszonymi przez krew, czyli zakażenia HIV lub żółtaczką. Z kolei palenie „dopalaczy” niesie za sobą ryzyko przewlekłego zapalenia oskrzeli lub raka płuc.

CZY DOPALACZE MOGĄ UZALEŻNIAĆ?

Używanie „dopalaczy” może prowadzić do uzależnienia. Regularne, długotrwałe ich zażywanie może spowodować wystąpienie zjawiska zwiększenia tolerancji. Oznacza to konieczność przyjmowania coraz większych dawek substancji dla uzyskania tego samego efektu. Niektóre nowe substancje psychoaktywne mogą mieć działanie silniejsze niż tradycyjne narkotyki. Osoby uzależnione od „dopalaczy” mogą doświadczać głodu substancji, a zaprzestanie ich używania zwykle jest bardzo trudne.

INNE EFEKTY DZIAŁANIA NOWYCH

Substancji psychoaktywnych

PROBLEMY SPOŁECZNE

Używanie „dopalaczy” wpływa na wszystkie obszary życia. Zwykle pojawiają się konflikty w rodzinie oraz pogorszenie relacji rodzinnych. Nierzadko występują także problemy w szkole, m.in. obniżenie wyników w nauce.

ŁĄCZENIE „DOPALACZY” Z INNYMI NARKOTYKAMI

Działanie każdego „dopalacza”, podobnie jak narkotyku, może być trudne do przewidzenia, tym bardziej, jeśli używa się go jednocześnie z innymi substancjami.

Jednoczesne używanie „dopalaczy” w połączeniu z innymi narkotykami lub alkoholem, jest najczęstszą przyczyną zatruć.

PROWADZENIE POJAZDÓW

Prowadzenie pojazdów po zażyciu jakiegokolwiek „dopalacza”, podobnie jak narkotyku, jest niebezpieczne. „Dopalacze” wpływają negatywnie na zdolność prowadzenia pojazdów i zwiększają ryzyko wypadku.

ROZPOWSZECHNIENIE

Wyniki badań pn. EUROBAROMETR przeprowadzonych w 2011 i 2014 roku na zlecenie Komisji Europejskiej na reprezentatywnej próbie młodzieży w wieku 15-24 lata, wskazują, że rozpowszechnienie używania nowych substancji psychoaktywnych w Polsce znajduje się na poziomie zbliżonym do średniej europejskiej. Do używania tego typu substancji kiedykolwiek w życiu przyznało się 9% polskiej młodzieży. Dla porównania, w Irlandii, do przyjmowania nowych substancji psychoaktywnych przyznało się 22% respondentów (najwyższy wskaźnik w Europie), a np. w Słowenii i Hiszpanii 13%.

Prawo o „dopalaczach”

Polskie prawo zabrania wytwarzania oraz udostępniania osobom trzecim odpłatnie, jak i nieodpłatnie nowych substancji psychoaktywnych, czyli „dopalaczy”, pod groźbą kary pieniężnej. Kara ta, w wysokości od 20 000 do 1 000 000 zł jest nakładana przez właściwego powiatowego inspektora sanitarnego. Samo posiadanie „dopalaczy” przez indywidualnego użytkownika nie jest przestępstwem i nie podlega karze.

Przepisy zakazują reklamowania jakichkolwiek produktów w sposób sugerujący posiadanie przez nie właściwości psychoaktywnych. Złamanie powyższych przepisów zagrożone jest karą grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do roku.

Jeśli podejrzewasz, że w twojej okolicy znajduje się sklep czy punkt sprzedaży „dopalaczy” powinieneś powiadomić o swoim podejrzeniu powiatową inspekcję sanitarną, która może podjąć właściwe działania.

Postępowanie

w sytuacji zagrożenia życia

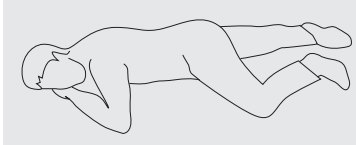
W przypadku zaobserwowania negatywnych skutków użycia lub przedawkowania „dopalaczy”, należy przede wszystkim zadbać o profesjonalną pomoc dla osoby poszkodowanej.

Natychmiastowa pomoc lekarska może uratować jej życie.

Objawy zatrucia „dopalaczami”, takie jak m.in.: utrata przytomności, zaburzenia świadomości, zatrzymanie oddechu czy nadmierne pobudzenie psychoruchowe są bezwzględnyymi wskazaniami do wezwania pogotowia ratunkowego.

W takich sytuacjach zadzwoń pod numer 112.

Do czasu przybycia pogotowia udziel pierwszej pomocy przedmedycznej:

- w przypadku utraty przytomności ułóż osobę nieprzytomną w pozycji bezpiecznej zapewniającej dopływ powietrza i ochronę przed zachłyśnięciem, sprawdzaj oddech,
-
- w przypadku zatrzymania oddechu zastosuj procedury Podstawowego Podtrzymania Życia (30 ucisków na klatkę piersiową i 2 wdechy),
  - w przypadku pobudzenia zapewnij obecność 1-2 osób przyjaznych dla poszkodowanego,
  - pozostań przy poszkodowanym do czasu przybycia pogotowia ratunkowego,
  - jeśli tylko to możliwe dowiedz się, jakich substancji użył poszkodowany i jakie odczuwa dolegliwości. Informacje te oraz znalezione przy poszkodowanym leki, używki lub opakowania przełącz personelowi medycznemu.

PAMIĘTAJ! W trakcie udzielania pierwszej pomocy zadbaj przede wszystkim o swoje bezpieczeństwo.

Warto przeczytać

Materiały profilaktyczne dla rodziców, nauczycieli i profesjonalistów dotyczące „dopalaczy” dostępne są w wersji elektronicznej na stronie Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii www.kbpn.gov.pl w zakładce Publikacje:

- Program profilaktyki uniwersalnej do prowadzenia zajęć „Smak życia, czyli debata o dopalaczach”.
- Poradnik dla rodziców w formie broszury „Bliżej siebie - dalej od narkotyków”.
- Scenariusz spotkania z rodzicami w szkole na temat „dopalaczy” - materiał do wykorzystania dla pedagoga, psychologa lub wychowawcy klasy.
- Plakat „Zatrucie narkotykami - pierwsza pomoc”
- Poradnik dla rodziców „O lekach, marihuanie, dopalaczach bez hysterii”: www.przyjmujelekicybierze.pl
- Poradnik dla nauczycieli „Szkoła i rodzice wobec zagrożeń substancjami psychoaktywnymi”: www.przyjmujelekicybierze.pl

Gdzie szukać informacji i pomocy?

W przypadku, gdy obawiasz się, że ktoś, kto jest pod Twoją opieką używa „dopalaczy” możesz uzyskać pomoc i informację w:

- Telefonie Zaufania
Narkotyki - Narkomania
801 199 990
- Internetowej Poradni Narkotykowej
www.narkomania.org.pl
- Najbliższej poradni leczenia uzależnień. Bazę placówek pomocowych znajdziesz na stronie poradni internetowej
www.narkomania.org.pl